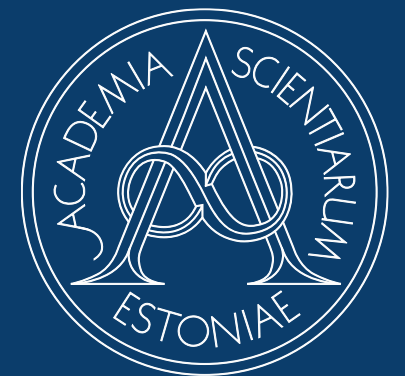

LOOVTÖÖDE TEGEMINE: MIDA SAAME ÕPILASTELT OODATA? KUIDAS NEID SELLE JUURES TOETADA?

TERJE TUISK
EESTI TEADUSTE AKADEEMIA

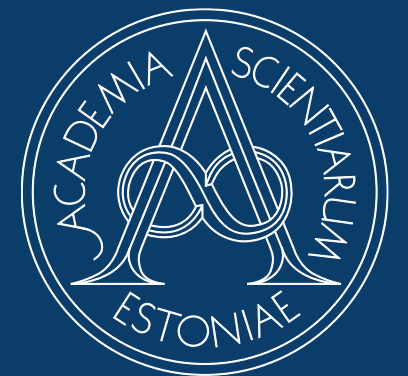
terje.tuisk@akadeemia.ee
11. aprill 2023

LOOVTÖÖ EESMÄRK

1. pakkuda õpilasele võimetekohast ning huvidest lähtuvat eneseteostuse võimalust
2. toetada mitmeid ennastjuhtiva õppija pädevuste olulisi aspekte:
 - õpimotivatsiooni kasv
 - oskus töötada iseseisvalt ja rühmas
 - probleemide lahendamise oskus
 - kriitiline mõtlemine
 - argumenteerimis-, eneseväljendus- ja esinemisoskus
 - tegevuse kavandamise ja kavandatu järgimise oskus
 - tegevuse ja töö analüüsimise oskust,
 - eneserefleksiooni oskuse areng

(Liblik, 2017)

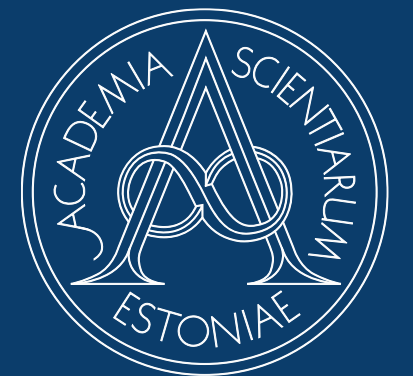
ENNASTJUHTIV ÕPPIJA

- enesejuhitud õppimine on
 - oskus enda õppimist ja teisi tegevusi ise planeerida ja suunata (Bjork et al., 2013)
 - aktiivne konstruktiivne protsess, mille käigus õppijad seavad oma õppeprotsessile eesmärgid, püüdes seejärel jälgida, reguleerida ja kontrollida nende saavutamist, aga ka oma motivatsiooni ja käitumist (Hadwin et al, 2018)
- uuringud on näidanud, et õpetajad arvavad, et enesejuhitud õppimiseks vajalike oskuste olemasolu õpilastel on vajalik, aga:
 - õpilased omandavad need oskused õppimise käigus ise;
 - neid oskusi ei ole vaja eraldi õpetada ega arendada;
 - need ei olegi õpetatavad (Lawson et al, 2018)
- reaalsus on et:
 - ennast juhtivaks õppijaks ei kujune keegi iseenesest
 - selleni jõudmine on seotud bioloogilise küpsemisega, aga valmidus selleni jõuda ei taga nende oskuste olemasolu

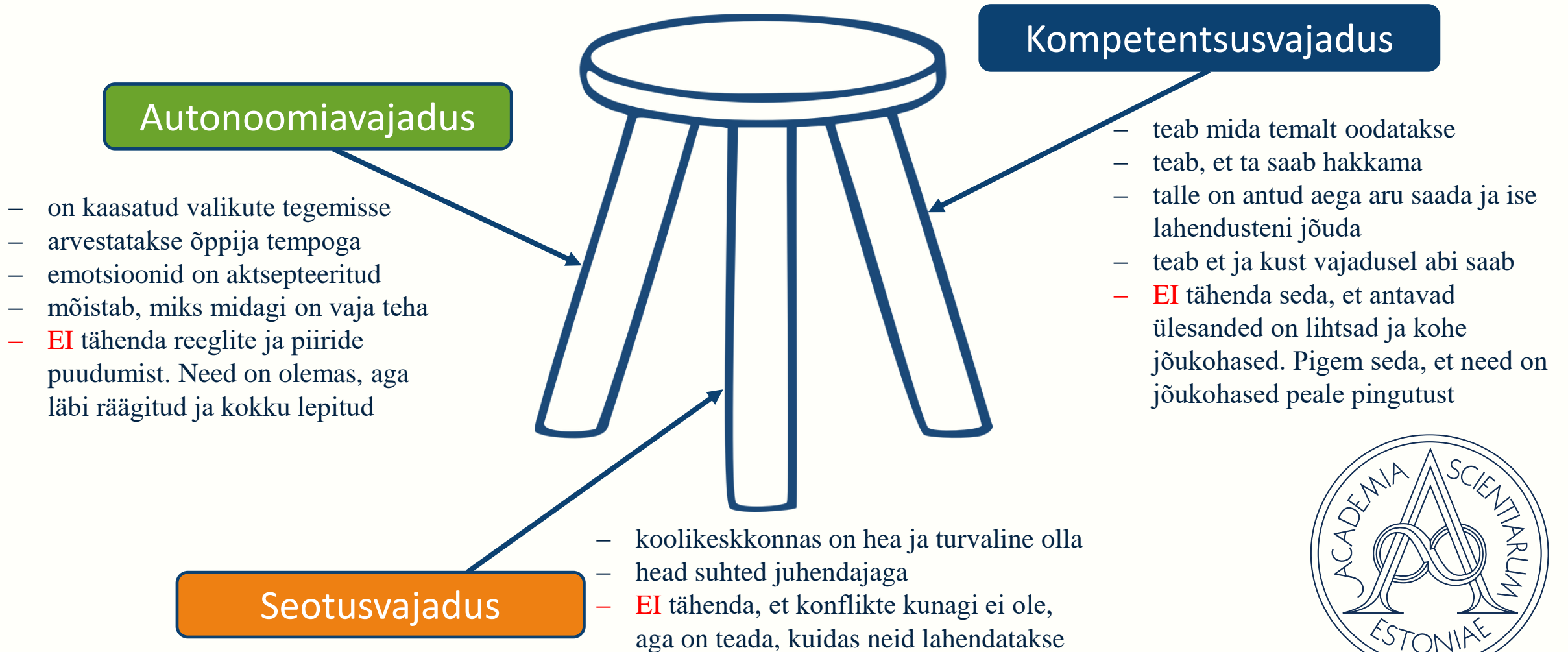
MIDA SAAME ÕPILASTELT OODATA?

Kõike, milleks nad varem on valmistunud
ja põgusaltki kokku puutunud 😊

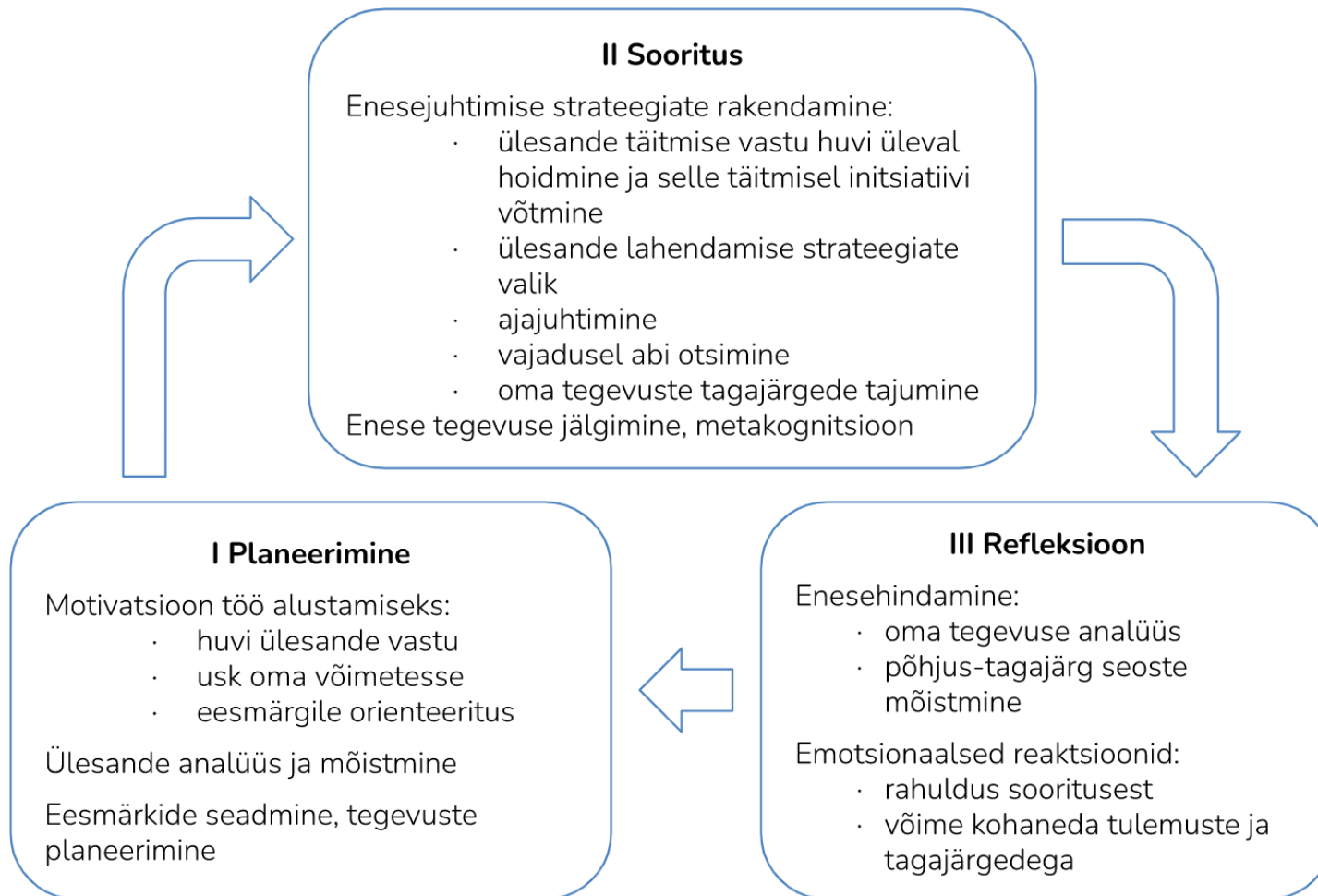
PSÜÜHILISED BAASVAJADUSED ON TÄIDETUD (isemääramisteooria)

NB! PSÜÜHILISED BAASVAJADUSED PEAKSID OLEMA TÄIDETUD KA ÕPETAJATEL

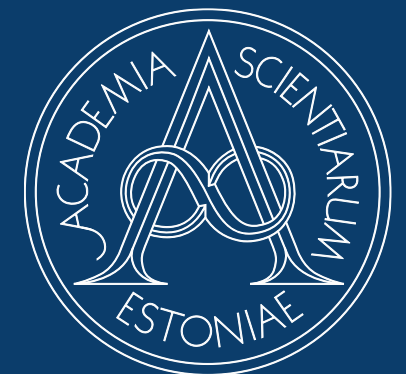

(Ryan&Deci, 2000)

ENESEJUHTITUD ÕPPIMISE TSÜKKEL

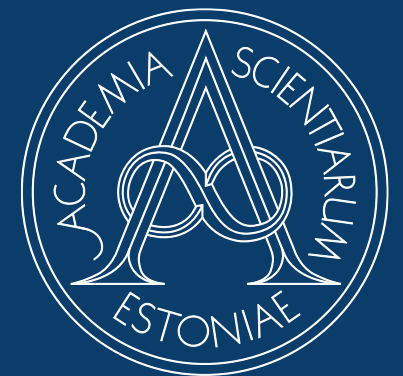

Zimmermann ja Molyan (2009)
enesejuhitud õppimise tsüklilise
mudeli põhjal (Panadero, 2017)

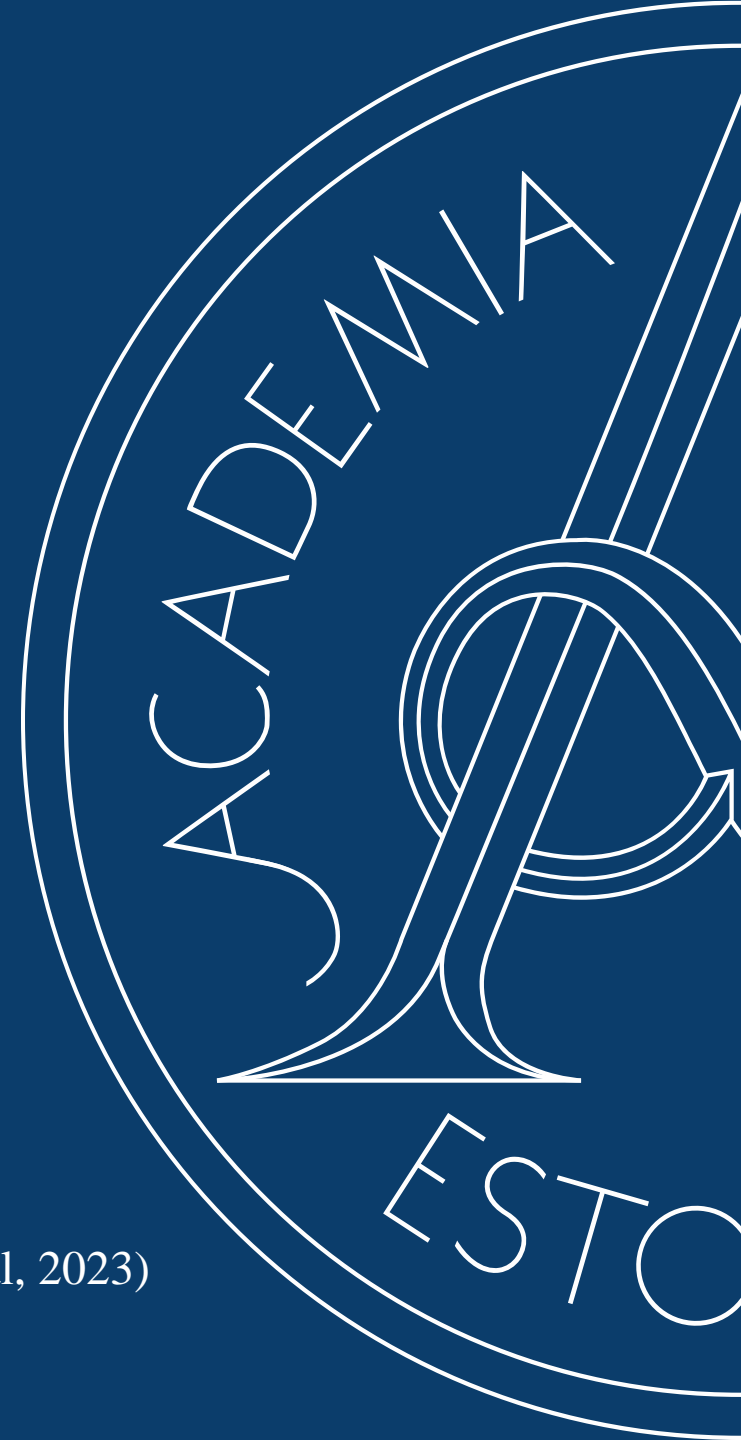
KIRJELDATUD TSÜKKEL LOOVTÖÖ KONTEKSTIS:

- I etapp. Planeerimine
 - ülesande analüüs – mida loovtöö endast kujutab ja mida õpilaselt oodatakse
 - eesmärkide seadmine
 - eesmärkideni jõudmise planeerimine
- II etapp. Sooritus ehk töö elluviimine, sh
 - aja planeerimine
 - suhtlemine juhendaja jt-ga
- III etapp. Refleksioon
 - oma tegevuse ja selle tulemuste analüüs
 - kogu protsessi ja saadud kogemuste terviklik analüüs

MÕNED TÄHELEPANEKUD

(Tuisk, 2020, Tuisk et al, 2023)

I ETAPP. PLANEERIMINE

Probleemkohad	Võimalikud lahendused
<p>Planeerimise etapiks tervikuna on protsessis sageli liiga vähe aega planeeritud ja ootused õpilastele ajasurve tingimustes liiga kõrged</p>	<p>Planeerimise etapiga võiks alustada kevadel teema ja juhendaja leidmisega, suvevaheaja jooksul on aega otsustatu üle järele mõelda, septembris alustatakse koos juhendajaga sisulise planeerimisega, õpilastele antakse aega panna kokku läbimõeldud tegevuskava</p>
<p>Sobiva teema või loovtöö suuna iseseisev leidmine ei ole kõigile õpilastele lihtne</p>	<p>Juhendajatele ja õpilastele võiks eelmise õppeaasta lõpus korraldada koostööpäevi loovtööde teemade ühiseks leidmiseks, et paremini toetada õppija enda valikute tegemist ja motiveeritust plaan ellu viia</p>
<p>Juhendajatelt oodatakse protsessi alguses palju tuge eelseisva ülesande mõistmiseks. Ettevalmistavate tegevuste käigus eelmisel õppeaastal õpitu on sageli ununenud.</p>	<p>Loovtööde tegemiseks vajalikke elemente võiks õppetööd kasutada alates 1. kooliastmes, et nendega järk-järgult tuttavaks saada.</p>

II ETAPP. SOORITUS

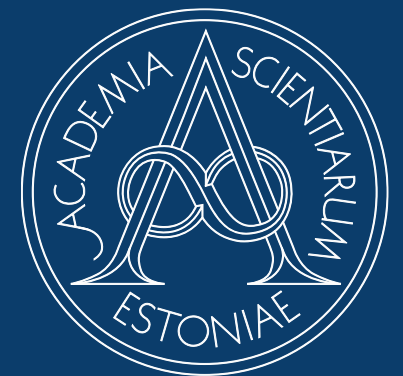
Probleemkohad	Võimalikud lahendused
<p>Kuna olukord on uus, siis ei ole lihtne nõuetes orienteeruda. Lisaks võivad õpilastel puududa piisavad eelnevad oskused aega planeerida, seatud plaanis püsida ja tähtaegadest kinni pidada.</p>	<p>Selles etapis on oluline, et õpilased saaksid võimalikult selged juhtnöörid eelseisva ülesande kohta, kuid psühholoogilisi baasvajadusi toetav on ka selgitus nende juhtnööride vajalikkuse või pärinemise kohta.</p> <p>Hea oleks protsessi vaheetappide, selge struktuuri loomine ja edenemise jälgimist võimaldavate tööriistade pakkumine.</p>
<p>Ajasurve on suur. Keeruline on leida aega õpilane-juhendaja kohtumisteks, sest tunniplaani on erinevad. Kohtutakse juhuslikult, kasutatakse õhtuid ja nädalavahetusi. Samas on tegemist kooli õppekava täitmisega.</p>	<p>Võiks kaaluda loovtöödega tegelemiseks kindla aja fikseerimist tunniplaanis kõigile osapooltele (õpilased ja juhendajad). See aitaks luua toetava struktuuri ja võimaldab osapooltel keskenduda loovtöö protsessile sisuliselt.</p>
<p>Üksteise tegemistega ei olda kursis – õpilased ei tea, kuidas edenevad teiste õpilaste loovtööd, juhendajad ei tea, kuidas edeneb teistel juhendamine.</p>	<p>Koostöisema juhendamisprotsessi toetamiseks võiks nii õpilased kui juhendajad grupiti regulaarselt kohtuda töö valmimise perioodil.</p>

III ETAPP. REFLEKSION

Probleemkohad	Võimalikud lahendused
<p>Õpilaste probleem: hirm välise tagasiside protsessi ja tulemuste esitlemise ees, sest kevadel nähtud kaitsmisprotsess on sageli nende kõige reaalsem kokkupuude loovtööde tegemisega. Mis võib olla seotud negatiivsete emotsioonidega, sest kaitsmised ei lähe alati hästi.</p>	<p>Võiks kutsuda eelmisel aastal loovtööd teinud õpilasi avaseminarile oma kogemusest rääkima ja toimunut analüüsima. See aitaks näha põhjus-tagajärg seoseid ja mõista, miks mõni vaadeldud kaitsmine hästi ei läinud. Samuti peaks avama põhjuseid, miks loovtööde esitlemist korraldatakse ja mis on selle eesmärk</p>
<p>Valminud tööde sisulist analüüsi sageli ei toimu. Veel vähem pööratakse tähelepanu kogu loovtööde valmimise protsessi terviklikule analüüsile ja refleksioonile.</p>	<p>Õppeaasta lõpus võiks töid kaitsnud õpilastele korraldada grupiarutelu kogu loovtööde valmimise protsessi jooksul kogetu jagamiseks oma klassis või ka väiksemates gruppides. Koos kogetu analüüsimine toetab ka eneserefleksiooni toimumist, lisaks on oluline kuulda ka teiste kogemusi. See annab võimaluse ühiselt tuttavas ja turvalises keskkonnas ka varem saadud tagasisidet ja ka tööde kaitsmisel toimunut analüüsida.</p>

KOKKUVÕTTEKS

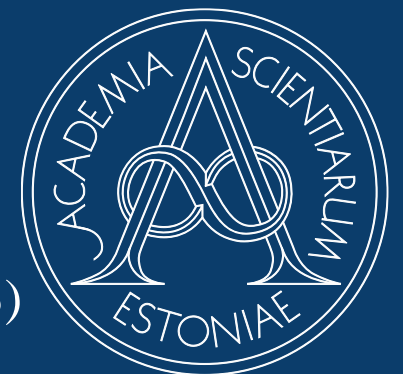
- **Planeerimine** vajab aega. Piisavalt aega ja toetavaid tegevusi, et aidata õpilasel jõuda talle huvipakkuva teemani ja seada eesmärgid.
- **Soorituse** etapis on vajalik toetav struktuur nii õpilasele kui juhendajale – nii juhendi kui ka kohtumiste näol.
- **Refleksioon** – peaks toimuma. See annab võimaluse protsessi lõpus sellest välja astuda ja toimunut koos analüüsida.
- **Vormistuslikud küsimused** – sageli ületähtsustatud

KOOLITERVIKLIK LÄHENEMINE

- ettevalmistuseks oleks hea loovtöö elementide teadlik rakendamine erinevates õppeainetes alates 1. kooliastmest
 - nõuab palju õpetajate koostööd ja üksteise tegemistest teadlik olemist
 - õpilasele võiks abiks olla virtuaalne õpimapp vms, kuhu seotud tööd ja materjalid kogunevad
- kooli poolt koostatud protsessi reguleeriv juhend (jt materjalid), peaks nii õpilast kui juhendajat läbi terve protsessi toetama ja looma selge struktuuri
- mõlemal osapoolel oleks lisatuge sellest kui nad saaksid läbi kogu protsessi jagada oma kogemusi teistega:
 - juhendaja teiste töid juhendavate õpetajatega
 - õpilane teiste samal ajal loovtööd tegevate õpilastega

(Tuisk et al, 2023)

ALLIKAD

- Bjork, R., Dunlosky, J., & Kornell, N. (2013). Self-Regulated Learning: Beliefs, Techniques, and Illusions. *Annual Review of Psychology*, 64, 417–444.
- Hadwin, A., Järvelä, S., & Miller, M. (2018). Self-regulation, co-regulation, and shared regulation in collaborative learning environments. In D. H. Schunk & J. A. Greene (Eds.), *Educational Psychology Handbook series. Handbook of Self-regulation of Learning and Performance* (pp. 83–106). Routledge/Taylor & Francis Group
- Lawson, M., Vosniadou, S., Van Deur, P., Wyra, M., & Jeffries, D. (2018). Teachers' and Students' Belief Systems About the Self-Regulation of Learning. *Educational Psychology Review*, 31, 223–251.
- Liblik, P (2017). Saateks. Kogumikus Raudsepp, I., Liblik, P. (Toim.) Soovitusi ja näiteid loovtööde läbiviimiseks põhikoolis (pp. 3). SA Innove.
- Panadero, E. (2017). A review of self-regulated learning: Six models and four directions for research. *Frontiers in Psychology*, 8, 422.
- Ryan, R. M., & Deci, E. L. (2000). Self-determination theory and the facilitation of intrinsic motivation, social development, and well-being. *American Psychologist*, 55(1), 68–78.
- Tuisk, T. (2020). Enesejuhitud õppimiseks vajalike pädevuste kujunemise toetamine loovtööde juhendamise protsessis III kooliastmes. (Magistritöö, Tallinna Ülikool)
- Tuisk, T., Malleus-Kotšegarov, E., Aus, K. (2023). Loov- ja uurimistööde protsessi kujundamise võimalused üldhariduskoolis. Opiobjekt.
https://www.tlu.ee/opmat/HTI/loov_ja_uurimistood/

MÕTLEMISEKS:

- Urige oma kooli loov- või uurimistöode juhendit jm sellega seotud dokumente, kus tööde valmimise protsess on kirjeldatud
- Mõelge järgmistele aspektidele:
 - millised osad toetavad tööde autoreid ja nende juhendajaid a) planeerimise, b) töö teostamise, c) reflekteerimise etapis?
 - kas kogu protsess on piisavalt kirjeldatud ja toetatud?
 - kas märkate eelmistel slaididel olnuga sarnaseid probleeme oma kooli protsessis?
 - kuidas on teie koolis asjad korraldatud (või võiks olla korraldatud), et kirjeldatud muresid ennetada?

KÕIK SEE JA PALJU MUUDKI ÕPIOBJEKTIS:

Loov- ja uurimistööde protsessi kujundamise võimalused üldhariduskoolis

Sissejuhatus kursusesse

Milline on loovtöö roll õppeprotsessis?

Loovtöö tegemise toetamise olulised aspektid

Loovtöö tegemise protsess ning sellega seotud võimalikud ohukohad

Mida küsida endalt, kui soovid loovtööde protsessis õppijate enesejuhtimisoskuste arengut tõhusamalt toetada?

Kasutatud kirjanduse loetelu

Sissejuhatus kursusesse

Käesoleva õpiobjekti eesmärgiks on pakkuda mõtlemisainet loovtöö protsessi eesmärkide, kitsaskohtade ning võimaliku ülesehituse osas. Eelkõige pööratakse õpiobjektis tähelepanu sellele, kuidas saab loovtöö protsess olla õppija arengut arvesse võttes toetatud nii, et õppija üldpädevused saaksid areneda. Loovtöö protsessi üks eesmärgi on enesejuhtitud õppimise toetamine. Soovime õpiobjekti kaudu tõsta teadlikkust sellest, et enesejuhtitud õppimiseks pole loovtööde tegijatel tihti veel valmidust ja oskusi ning kuidas liikuda seda arvesse võttes samm-sammult nende tekkimise poole. Õpiobjekti raamistab uurimus (Tuisk, 2020), mis kirjeldab koolide kogemusi loovtööde valmimise toetamisel kõigis etappides erinevate osapoolte perspektiivist.

Õpiobjekti sihtrühmaks on nii õpetajad kui ka teised koolipersonali liikmed, kes loovtööde protsessi kujundamisega ja loovtööde juhendamisega kokku puutuvad. Samuti võib siit leida osi, mida oleks ka hea ka õpilastele endile tutvustada ja teemasid mida võiks õpilastega läbi arutada..

TERJE TUISK
terje.tuisk@akadeemia.ee

https://www.tlu.ee/opmat/HTI/loov_ja_uurimistood/